

บันทึกการประชุม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๓๒๔

วันศุกร์ ที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐

ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายนิติกร สิงห์เสนี	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางกิริธรา สุมาวงศ์	กรรมการ
๗. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๘. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๙. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๑๐. นายเอียรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๑. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๒. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๓. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๔. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๕. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๖. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๗. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๘. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	(ลาการประชุม)
๒. นายอัษฎพร จารุจินดา	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายวราร์แห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

นายเจษฎ์ โทณะวณิก

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสุภัทรา เชื้อรอด
๒. นางสาวฐิติพร วิชัยธนพัฒน์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายอภิวัฒน์ คงชาติ	ผู้อำนวยการฝ่ายวิเคราะห์การร่างกฎหมาย
๒. นางสาวกมลกานต์ ศรสวรรณ	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ
๓. นางสาวจรรยาพร พงศาสุกุล	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
๔. นางสาวอนิษา เกษมสันต์ ณ อยุธยา	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ
๕. นายณนันทน์ จันทราชโลธร	นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๔๕ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๐๑ วันจันทร์ ที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ ถึงครั้งที่ ๓๒๓ วันพฤหัสบดี ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะอนุกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม นายภัทระ คำพิทักษ์ กรรมการ ในฐานะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้รายงานต่อที่ประชุมว่า คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๗๑ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นดังนี้

“มาตรา ๗๑ ภายในสิบห้าสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระที่มีใช้คณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่งตั้งและส่งชื่อผู้แทนให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเพื่อประกอบเป็นคณะกรรมการสรรหาตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเพื่อพ้นตำแหน่งหรือในกรณีที่ไม่มีผู้พ้นตำแหน่งในสภาผู้แทนราษฎรให้คณะกรรมาการสรรหาปฏิบัติหน้าที่ต่อไปนี้ โดยให้ชื่อผู้พ้นตำแหน่งสรรหาประกอบด้วยชื่อผู้พ้นตำแหน่งที่ชื่อผู้พ้นตำแหน่งไม่เป็นที่ควรตัดสิทธิบุคคล

รัฐธรรมนูญหรือองค์การอิสระที่ระดั้งตั้งผู้แทนขอในภาคหลัง ทบแต่ตั้งตั้งตั้งทศวไยมีผลให้ทบ
ดำเนนทบขอของคณะทบกรมทบสรรทบที่ไม่ได้ดำเนนทบไปแล้วต้องเสียไปมาตรา ๑๑

ทบในสิบห้าวันนับแต่วันพ้นสทบระยเวลาทบกรมทบสรรทบนี้ ให้คณะทบกรมทบสรรทบทบิสรทบ
และวินิสฉฉยขอทบระยทบกรมทบสรรทบเลืดที่ตั้งและทบกรมทบสรรทบเลืดที่ตั้งซึ่งตั้งทบระยทบแห่งขอชู่ตอนวัน
พระระยชขบัญญัติประยขอขรัฐธรรมนูญนี้ไว้ข้งตั้งผู้ใดขอทศกนสมขัติหรือมีสัทษณะตั้งขอทบระยทบ
รัฐธรรมนูญหรือไย

ในทบระยนี้ที่คณะทบกรมทบสรรทบมีดำเนนวินิสฉฉยขอทบระยทบกรมทบสรรทบเลืดที่ตั้งหรือทบกรมทบสรร
เลืดที่ตั้งใดขอทศกนสมขัติหรือมีสัทษณะตั้งขอทบระยทบรัฐธรรมนูญ ให้ประยทบกรมทบสรรทบสรรทบเลืดที่ตั้งหรือ
ทบกรมทบสรรทบเลืดที่ตั้งผู้พ้นพ้นสทบดำเนนตั้งวันตัดสทบวันทีคณะทบกรมทบสรรทบมีดำเนนวินิสฉฉย

ดำเนนวินิสฉฉยขอทบระยทบกรมทบสรรทบให้เป็นที่สุด

ในทบระยนี้ที่ประยทบกรมทบสรรทบสรรทบเลืดที่ตั้งพ้นพ้นสทบดำเนนทบระยทบระยสั เมื่อสุดสัทสทบให้ทบระย
เห็นขอขบขุดทศซึ่งได้รับทบสรรทบหรือตัดเลืดทศแล้ว ให้ผู้ซึ่งได้รับทบระยเห็นขอขบขุดทศสุดสัทสทบและ
ทบกรมทบสรรทบเลืดที่ตั้งซึ่งข้งอยู่ในดำเนนทบระยทบระย ๗๖ ประยข้งระยกันเพื่อเลืดทศตนเองให้ทบหนึ่งเป็น
ประยทบกรมทบสรรทบสรรทบเลืดที่ตั้ง และเนนให้ประยทบสุดสัทสทบระยเพื่อดำเนนทบระยไป

ในระยหว่างทีสภานิติบัญญัติแห่งชาติยังคงทำหน้าที่สภามุแทนราษฎร ให้คณะกรรมาการสรรหาตาม
มาตรา ๑๑ (๒) ประกอบด้วยประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ”

ทั้งนี้ คณะกรรมาการวิสามันญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
คณะกรรมาการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้แก้ไขขยายระยะเวลาจากสิบห้าวันเป็น
สามสิบวัน เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระที่ไม่ใช่คณะกรรมาการการเลือกตั้งมีเวลาเพียงพอในการ
ดำเนนการแต่งตั้งและส่งชื่อผู้แทนให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาเพื่อประกอบเป็นคณะกรรมาการสรรหา
ส่วนระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับการสรรหาในร่างมาตราอื่นนั้นไม่มีการแก้ไข

ประธานกรรมาการกล่าวว่า เรื่องการขยายระยะเวลานั้นอาจขยายระยะเวลาเพิ่มเป็นห้าวันหรือสิบวัน
ก็ได้ อย่างไรก็ตาม เห็นว่าการขยายระยะเวลาตามร่างมาตรา ๗๑ อาจไม่มีความจำเป็น เพราะที่ผ่านม
องค์กรอิสระสามารถดำเนนการได้ภายในระยะเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญกำหนด

จากนั้น นางสาวจรรยาพร พงศาวิสุทธิ์ อนุกรรมาการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
ผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ แจ้งต่อ
ที่ประชุมว่า สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. .... ในประเด็นต่างๆ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ในร่างมาตรา ๒๑ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๒๑ เป็ندังนี้
“มาตรา ๒๑ ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา และการปฏิบัติหน้าที่และการใช้อำนาจของ
ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องเป็นไปโดยสุจริต เทียงธรรม กล้าหาญ และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ
และปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามมาตรฐานทางจริยธรรม ในระยหว่างการดำรงตำแหน่ง ผู้ตรวจการแผ่นดินจะเข้า
รับการศึกษาหรืออบรมในหลักสูตรหรือโครงการใด ๆ มิได้ เว้นแต่เป็นหลักสูตรหรือโครงการเกี่ยวกับการ
บริหารราชการแผ่นดินหรือเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือหลักสูตร
หรือโครงการที่ผู้ตรวจการแผ่นดินมีมติให้จัดขึ้นโดยเฉพาะผู้ตรวจการแผ่นดิน” เนื่องจากการฝึกอบรมตาม

หลักสูตรหรือโครงการต่าง ๆ เป็นการแสวงหาความรู้และประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากแก้ไขตามที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอ จะทำให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรีในหลักสูตรใด ๆ ได้ ซึ่งไม่ตรงตามความมุ่งหมายของร่างมาตรานี้ที่ไม่ต้องการให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรีในหลักสูตรต่าง ๆ นอกจากหลักสูตรหรือโครงการที่ผู้ตรวจการแผ่นดินมีมติให้จัดขึ้นโดยเฉพาะผู้ตรวจการแผ่นดิน

นางสาวจรรยาพร พงศ์สวัสดิ์กุล อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นำเสนอประเด็นความเห็นของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ประเด็นที่สองว่า ในร่างมาตรา ๒๒ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๒๒ วรรคสอง เป็นดังนี้ “การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามวรรคหนึ่งต้องมุ่งหมายที่จะส่งเสริม สนับสนุน และให้คำแนะนำ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ขจัดความเหลื่อมล้ำ อำนาจประโยชน์ให้แก่ประชาชนอย่างทัดเทียมกัน และลดภาระที่เกิดขึ้นกับประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ รวมทั้งการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเพื่อป้องกันขจัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมที่หน่วยงานของรัฐปฏิบัติต่อประชาชน” เพื่อให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการที่ได้ดำเนินการไว้ และร่วมกับองค์กรเครือข่ายในการดำเนินการด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนดำเนินการส่งเสริมด้านจริยธรรมเพื่อเป็นมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ประธานกรรมการกล่าวว่า รัฐธรรมนูญกำหนดหลักการให้ศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระร่วมกันจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมอยู่แล้ว ดังนั้น องค์กรอิสระซึ่งรวมทั้งผู้ตรวจการแผ่นดินจึงมีหน้าที่ในการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานทางจริยธรรมที่กำหนด

นางสาวจรรยาพร พงศ์สวัสดิ์กุล อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นำเสนอประเด็นความเห็นของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินประเด็นที่สามว่า ในร่างมาตรา ๓๒ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๓๒ วรรคสอง เป็นดังนี้ “ก่อนการเสนอแนะตามวรรคหนึ่ง ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องอาจหารือร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง **เสีย** โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ ความสามารถ และอุปสรรคของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องที่จะดำเนินการตามแนวทางที่เสนอแนะประกอบด้วย” โดยมีเหตุผล ดังนี้

๑) เนื่องจากการบัญญัติดังกล่าวจะเป็นปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นอย่างมาก เพราะเรื่องร้องเรียนมีเป็นจำนวนมากหากต้องมีการประชุมหารือในทุกเรื่องก่อนการให้ข้อเสนอแนะจะเป็นการกำหนดขั้นตอนที่ส่งผลให้การพิจารณาเรื่องร้องเรียนมีความล่าช้า ประชาชนไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาเดือดร้อนในเวลาอันควร

๒) หากกำหนดให้ต้องมีการประชุมหารือกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องทุกกรณี จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินขาดความเป็นอิสระ โดยไม่สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของการจัดตั้งองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดิน

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า การเสนอให้แก้ไขถ้อยคำจากคำว่า “ต้อง” เป็นคำว่า “อาจ” ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจไม่ต้องการหารือร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในทุกเรื่อง แต่จะมีการหารือเป็นรายกรณีไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า ตามความมุ่งหมายของร่างมาตรานี้ต้องการให้ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องหารือร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น จึงควรคงคำว่า “ต้อง” ไว้ และแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๒ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๒ เมื่อความปรากฏต่อผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ว่าโดยทางใด ไม่ว่าจะมิผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียนหรือไม่ก็ตาม ว่าบุคคลใดได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือมีกรณีที่มีการปฏิบัติงานใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ ให้เป็นหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินที่จะต้องแสวงหาข้อเท็จจริง หรือดำเนินการอื่นใดด้วยความรอบคอบ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้จัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น หรือปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ ต่อไป เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ขจัดความเหลื่อมล้ำ อำนาจประโยชน์ให้แก่ประชาชนอย่างทัดเทียมกัน และลดภาระที่เกิดขึ้นกับประชาชนโดยไม่จำเป็น

ก่อนการเสนอแนะตามวรรคหนึ่ง ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องหารือร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง **พิเศษ**โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ ความสามารถ และอุปสรรคของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องที่จะดำเนินการตามแนวทางที่เสนอแนะประกอบด้วย

ในการแสวงหาข้อเท็จจริงตามวรรคหนึ่ง ผู้ตรวจการแผ่นดินจะมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเบื้องต้นเพื่อรายงานต่อผู้ตรวจการแผ่นดินตามระเบียบที่ออกตามมาตรา ๒๔ (๒) ก็ได้”

นางสาวจรรยาพร พงศาวิสุทธิ์ อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นำเสนอประเด็นความเห็นของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินในประเด็นที่สี่ว่า ในร่างมาตรา ๔๙ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง โดยตัดคำว่า “ในการจัดสรรเงินอุดหนุนดังกล่าวให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาผลการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามมาตรา ๕๔ วรรคสอง ประกอบด้วย” ออกโดยมีเหตุผล ดังนี้

๑) เนื่องจากจะทำให้ฝ่ายบริหารสามารถควบคุมงบประมาณ อันเป็นการแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอิสระ จึงไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๔๑

๒) ขัดกับหลักสากลของการทำหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน ซึ่งต้องมีความเป็นอิสระทั้งด้านงบประมาณและการบริหารจัดการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

นายภัทรหะ คำพิทักษ์ กรรมการ กล่าวว่า ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เห็นควรให้ตัดเรื่องการเสนองบประมาณรายจ่ายต่อคณะรัฐมนตรีออก เพื่อให้องค์กรอิสระมีความเป็นอิสระอย่างแท้จริง ซึ่งมีประเด็นใกล้เคียงกับความเห็นของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ประธานกรรมการสอบถามว่า หากตัดเรื่องการเสนองบประมาณรายจ่ายต่อคณะรัฐมนตรีออกแล้วให้องค์กรอิสระเป็นผู้กำหนดงบประมาณรายจ่ายเอง หากองค์กรอิสระเสนองบประมาณที่มากเกินไป ความจำเป็นจะดำเนินการอย่างไร

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ชี้แจงว่า ในการประชุมคณะกรรมการวิสามัญผู้ชี้แจงว่า คณะรัฐมนตรีมีกระบวนการตรวจสอบในเรื่องงบประมาณ ทำให้องค์กรอิสระไม่อาจเสนองบประมาณรายจ่ายมากเกินไปจนความจำเป็น

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนองบประมาณรายจ่ายต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนของผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานไว้ในร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมแล้วแต่กรณี ในการจัดสรรเงินอุดหนุนเสนองบประมาณรายจ่ายดังกล่าวให้คณะรัฐมนตรีผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาผลการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตามมาตรา ๕๔ วรรคสอง ประกอบด้วย”

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ กล่าวว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ไม่ได้มีการกำหนดให้ต้องพิจารณาผลการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินประกอบด้วย จะส่งผลอย่างไรหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า แม้ไม่ได้บัญญัติไว้ในทางปฏิบัติหน่วยงานต่าง ๆ ก็ควรต้องนำผลการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินไปประกอบการพิจารณาในการเสนองบประมาณรายจ่ายด้วย

นายธนวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า หากไม่ได้บัญญัติให้นำผลการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมาประกอบการพิจารณาด้วยในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทุกฉบับ อาจทำให้เกิดความลักลั่นได้ ดังนั้น จึงเสนอให้กำหนดให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินส่งผลการตรวจสอบไปยังสำนักงบประมาณเพื่อประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับองค์กรอิสระ โดยกำหนดให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และสำนักงบประมาณที่จะต้องดำเนินการในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ให้กำหนดเพิ่มหลักการให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินส่งผลการตรวจสอบไปยังสำนักงบประมาณเพื่อประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับองค์กรอิสระไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน

นางสาวจรรยาพร พงศาวิสุทธิ์ อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นำเสนอประเด็นความเห็นของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินประเด็นที่ห้าว่า ในร่างมาตรา ๖๐ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอแก้ไขร่างมาตรา ๖๐ เป็นดังนี้ “มาตรา ๖๐ บรรดาระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของผู้ตรวจการแผ่นดินที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ และพระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการบริหารสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้มีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้” เพื่อให้มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายรับรองระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของผู้ตรวจการแผ่นดิน ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒

นายธนวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอเพิ่มเติมว่า “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ และ” เนื่องจาก

มีบรรดาระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของผู้ตรวจการแผ่นดินที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๕๒ ด้วย

นางสาวอนิชา เกษมสันต์ ณ อยุธยา อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินจะบัญญัติในลักษณะเดียวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งจะกำหนดเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการบริหารสำนักงาน ซึ่งเป็นเรื่องที่บัญญัติในพระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ เท่านั้น

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๖๐ เป็นดังนี้

“มาตรา ๖๐ บรรดาระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติของผู้ตรวจการแผ่นดินที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ และพระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ **ที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและบทบริหารสำหรับทั้งร่างผู้ตรวจการแผ่นดิน** ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับให้มีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า อาจต้องแก้ไขร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง มาตรา ๗๕ โดยตัดคำว่า “เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง” ออก เนื่องจากคณะกรรมการการเลือกตั้งมีเพียงพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ เพียงฉบับเดียวซึ่งเป็นเรื่องดำเนินการไม่ได้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ให้แจ้งไปยังคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเสนอตัดคำว่า “เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การงบประมาณ และการบริหารสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง” ในร่างมาตรา ๗๕ ออก

นางสาวจรรยาพร พงศาวิสุกุล อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กล่าวว่า สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้เสนอเพิ่มบทบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง กำหนดมาตรการหรือวิธีการใด ๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวให้แก่ผู้ร้องเรียนหรือประชาชนโดยส่วนรวม เนื่องจากการพิจารณาเรื่องร้องเรียนในบางเรื่องพบว่า ผู้ร้องเรียนหรือประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่มีคำสั่งและบังคับการโดยพลันไม่มีการผ่อนผันตามเหตุและผลอันควร ทำให้ผู้ร้องเรียนหรือประชาชนได้รับความเดือดร้อนเสียหายอย่างร้ายแรง จึงเสนอให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดมาตรการหรือวิธีการใด ๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวให้แก่ผู้ร้องเรียนภายในระยะเวลา ๓๐ วัน เพื่อให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเพื่อให้สามารถไกล่เกลี่ยความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานของรัฐกับประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อนเป็นส่วนรวม

ประเด็นที่สอง ตั้งคณะกรรมการร่วมสองฝ่ายระหว่างผู้ตรวจการแผ่นดินและคณะรัฐมนตรี เนื่องจากมาตรา ๓๓ วรรคสอง ได้บัญญัติถึงกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องไม่อาจดำเนินการ และไม่สามารถหาข้อยุติได้ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาตามที่เห็นสมควร และให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการไปตามมติคณะรัฐมนตรี แต่หากเกิดกรณีคณะรัฐมนตรีมีความเห็นไม่สอดคล้องกับข้อเสนอของผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน อันจะเป็นเหตุให้ส่งผลเสียหายร้ายแรงและอาจนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างองค์กรได้ จึงเห็นควรกำหนดมาตรการหรือกลไกการพิจารณาโดยให้มีการตั้งคณะกรรมการร่วมสองฝ่ายระหว่างผู้ตรวจการแผ่นดินและคณะรัฐมนตรี เพื่อหาข้อยุติดังกล่าวก่อนดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการบูรณาการการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นที่สาม ให้มีการบัญญัติมาตรการคุ้มครองผู้ตรวจการแผ่นดินว่าไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา ทางปกครอง ดังที่เคยบัญญัติไว้ตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ เพื่อเป็นการคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน รวมถึงเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

ประเด็นที่สี่ ให้มีการบัญญัติมาตรการคุ้มครองผู้ให้ถ้อยคำหรือให้วัตถุ เอกสาร หลักฐานหรือพยานอื่นที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ว่าไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา ทางปกครอง หรือทางวินัย แล้วแต่กรณี ดังที่เคยบัญญัติไว้ตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ เพื่อเป็นการคุ้มครองบุคคลภายนอกและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ให้ถ้อยคำหรือให้วัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานอื่นที่เกี่ยวข้อง ต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน

ประธานกรรมการกล่าวว่า ข้อเสนอในประเด็นที่หนึ่ง กรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องการมีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดมาตรการหรือวิธีการใด ๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวให้แก่ผู้ร้องเรียนภายในระยะเวลา ๓๐ วัน เพื่อให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเพื่อให้สามารถไกล่เกลี่ยความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานของรัฐกับประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อนเป็นส่วนรวมนั้น ไม่สามารถกำหนดเพิ่มได้เพราะผู้ตรวจการแผ่นดินไม่มีหน้าที่และอำนาจเช่นเดียวกับศาล ส่วนข้อเสนอประเด็นที่สอง กลไกการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนของผู้ตรวจการแผ่นดินที่กำหนดไว้ คือการหารือร่วมกัน ดังนั้น การให้ตั้งคณะกรรมการร่วมสองฝ่ายระหว่างผู้ตรวจการแผ่นดินและคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีผลในทางบังคับนั้นจึงไม่สมควร ส่วนข้อเสนอประเด็นที่สาม หากผู้ตรวจการแผ่นดินปฏิบัติหน้าที่เป็นไปโดยสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอยู่แล้ว ส่วนข้อเสนอประเด็นที่สี่ ผู้ที่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ตรวจการแผ่นดินและกระทำโดยสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอยู่แล้ว

ในการนี้ นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ เสนอให้ที่ประชุมพิจารณาร่างมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง ความว่า “มีผู้กระทำการอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย” โดยเสนอแก้ไขเพิ่มเติมเป็นความว่า “มีผู้กระทำการอัน **ไม่มี**ชอบด้วยกฎหมาย”

นางสาวอนิชา เกษมสันต์ ณ อยุธยา อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชี้แจงว่า ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๑ ใช้ความว่า “ไม่ชอบด้วยกฎหมาย”

นอกจากนี้ นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ ยังได้หารือต่อที่ประชุมว่า ร่างมาตรา ๑๙ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน มีเนื้อหาที่แตกต่างกับมาตรา ๑๗ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งกำหนดว่า “ในกรณีที่มีเสียง

เท่ากันให้ประธานคณะกรรมการสรรหาออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการสรรหากำหนด” จึงควรปรับปรุงแก้ไขความในร่างมาตรา ๑๙ หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า หากกำหนดเช่นเดียวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย คณะกรรมการการเลือกตั้ง อาจขัดต่อรัฐธรรมนูญ จึงกำหนดความในวรรคสองเพื่อให้ผู้ร้องขอต้องแสดง หลักฐานตามวรรคหนึ่ง อย่างไรก็ตาม อาจปรับปรุงความในวรรคสองให้เหมาะสมได้

นางสาวจรรยาพร พงศ์วาศีกุล อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการ แผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เสนอแก้ไขความ ในวรรคหนึ่ง ของร่างมาตรา ๑๙ เป็นดังนี้ “เมื่อมีผู้ร้องขอโดยมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้ได้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๘ (๒) หรือ (๓) ให้เลขาธิการวุฒิสภาเสนอเรื่องต่อประธานกรรมการ สรรหาภายในห้าวันนับแต่วันที่ได้รับการร้องขอ และให้คณะกรรมการสรรหาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ในการวินิจฉัยให้ถือเสียงข้างมาก ในกรณีที่มีเสียงเท่ากันให้ประธานคณะกรรมการสรรหาออกเสียงเพิ่มขึ้น อีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด”

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า ความในร่างมาตรา ๑๗ วรรคสอง ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่กำหนดในลักษณะว่า ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเหลือไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ให้ประธานศาลฎีกา และประธานศาลปกครองสูงสุด ตั้งบุคคลมาทำหน้าที่เป็นกรรมการการเลือกตั้งชั่วคราวให้ครบเจ็ดคนนั้น อาจมีเนื้อหาขัดแย้งกับ มาตรา ๒๑๔ ของรัฐธรรมนูญ

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า มาตรา ๒๑๘ ของรัฐธรรมนูญ กำหนดชัดเจนว่า “ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๒๓๕ วรรคสาม ถ้ามีจำนวน เหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ให้นำความในมาตรา ๒๑๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๑๗ วรรคสอง ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีเนื้อหาที่เหมาะสมแล้ว เนื่องจากเป็นไปตามมาตรา ๒๑๘ ของรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ มอบหมายให้คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการ แผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติปรับปรุงเนื้อหา ในร่างมาตรา ๑๙ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และตรวจทาน ความถูกต้องของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินทั้งฉบับ

ต่อจากนั้น ที่ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของ ศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. .... ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว โดยเริ่มพิจารณาตั้งแต่ร่างมาตรา ๒๘ เป็นต้นไป สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๒๘

“มาตรา ๒๘ ตุลาการอาจถูกคัดค้านได้ในเหตุอย่างใดหนึ่งอย่างหนึ่งใดดังต่อไปนี้

(๑) เคยเป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการในศาลอื่นหรือเคยเป็นอนุญาโตตุลาการ ซึ่งเคยพิจารณาวินิจฉัย ในคดีหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคดีที่ขอให้วินิจฉัยนั้นมาก่อน

(๒) เป็นหรือเคยเป็นสามีหรือภริยา หรือญาติของคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง คือ เป็นบุพการีหรือ ผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงสามชั้น หรือเป็นญาติทางการสมรสนับ ได้เพียงสองชั้น

(๓) เคยให้ถ้อยคำหรือให้ความเห็นในฐานะถูกอ้างเป็นพยานโดยที่ได้รู้เห็นเหตุการณ์ในคดีในศาลอื่นซึ่งพิจารณาวินิจฉัยประเด็นที่เกี่ยวกับคดีที่ขอให้วินิจฉัยนั้นมาก่อน เว้นแต่การรู้เห็นเหตุการณ์อันเนื่องมาจากการปฏิบัติงานในเค้ามี่มีส่วนร่วมในวิธีพิจารณาตามกระบวนการทางนิติบัญญัติตราจรัฐธรรมนุญหรือกฎหมาย หรือเคยแสดงความเห็นในฐานะเป็นผู้เชี่ยวชาญมีความรู้เป็นพิเศษในปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวข้องกับคํารองนั้น

(๔) เป็นผู้แทนโดยชอบธรรมของคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมาก่อน

(๕) มีหรือเคยมีคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาที่ตุลาการนั้นเอง สามี่ ภริยา หรือญาติสืบสายโลหิตตรงขึ้นไปหรือลงมาของตุลาการนั้นฝ่ายหนึ่ง พินาศกับคู่กรณี สามี่ ภริยา หรือญาติสืบสายโลหิตตรงขึ้นไปหรือลงมาของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง

สามี่หรือภริยาตามวรรคหนึ่งหมายความว่ารวมถึงผู้ที่อยู่ร่วมกันฉันท์สามี่ภริยาโดยมิได้จดทะเบียนสมรสด้วย”

ประเด็นการพิจารณา

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๒๘ คํางานพิจารณาจากการประชุมครั้งที่แล้วในประเด็นเหตุคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งในร่างมาตรานี้ได้นำเหตุคัดค้านมาจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยตัดเรื่องผลประโยชน์ได้เสียในคดีออก อย่างไรก็ตามเห็นว่าเรื่องการคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญควรพิจารณาเป็นกรณีไป เช่น ในการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมาย ไม่มีเรื่องผลประโยชน์ก็ไม่ควรให้มีการคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้ ส่วนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่ถูกกระทบสิทธิและเสรีภาพอาจมีส่วนได้เสียในเรื่องผลประโยชน์ อาทิ กรณีการยุบพรรคการเมือง ก็อาจให้มีการคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงเพิ่มเติมว่า เรื่องเหตุคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้นำมาจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยตัดเรื่องผลประโยชน์ได้เสียในคดี การเป็นนายความให้กับคู่ความ และการเป็นเจ้าหนี้ลูกหนี้ ออก

ประธานกรรมการสอบถามว่า กรณีที่คณะรัฐมนตรีเสนอเรื่องสอบถามมายังศาลรัฐธรรมนูญ และปรากฏว่าบุคคลในคณะรัฐมนตรีบางคนมีความสัมพันธ์กับตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เช่น เป็นภริยาของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จะถือเป็นเหตุแห่งการคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญท่านนั้นหรือไม่ ทั้งนี้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีหนังสือสอบถามไปยังสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญว่าเหตุใดร่างมาตรา ๒๘ จึงไม่นำเหตุแห่งการคัดค้านผู้พิพากษาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในกรณีที่ผู้พิพากษามีผลประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องอยู่ในคดี กรณีที่ผู้พิพากษาเคยเป็นนายความของคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมาแล้ว และกรณีที่ผู้พิพากษาเป็นเจ้าหนี้หรือลูกหนี้หรือเป็นนายจ้างของคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง มากำหนดไว้ในร่างมาตรา ๒๘ และเสนอให้รอการพิจารณาร่างมาตรานี้

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ เสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๒๗ วรรคสอง เป็นดังนี้ “ในกรณีที่มีข้อผิดพลาดหรือบกพร่องทางวิธีพิจารณาเกิดขึ้น ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้คู่กรณีที่ดำเนินกระบวนการพิจารณาไม่ถูกต้อง ดำเนินกระบวนการพิจารณาให้ถูกต้องภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่ศาลเห็นสมควรกำหนด ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม”

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. รอการพิจารณาร่างมาตรา ๒๘

๒. แก้ไขร่างมาตรา ๒๗ เป็นดังนี้

“มาตรา ๒๗ ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา หรือตามที่ศาลกำหนด เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่กรณีร้องมีคำขอ ศาลมีอำนาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม เว้นแต่รัฐธรรมนูญจะกำหนดระยะเวลาไว้เป็นการเฉพาะ

ในกรณีที่มีข้อผิดพลาดหรือบกพร่องทางวิธีพิจารณาเกิดขึ้น ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้คู่กรณีที่ดำเนินกระบวนการพิจารณาไม่ถูกต้อง ดำเนินกระบวนการพิจารณาให้ถูกต้องภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่ศาลเห็นสมควรกำหนด ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม”

มาตรา ๒๘

“มาตรา ๒๘ ในกรณีมีเหตุอื่นใดนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘ ตุลาการอาจถูกคัดค้านด้วยเหตุอันมีสภาพร้ายแรงซึ่งอาจทำให้การพิจารณาหรือวินิจฉัยเสียความยุติธรรมไป”

ประเด็นการพิจารณา

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๒๘ มีเนื้อหาเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและเป็นไปตามข้อสังเกตของคณะอนุกรรมการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ....

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๒๘ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๐

“มาตรา ๓๐ เมื่อมีเหตุที่จะคัดค้านอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๒๘ หรือมาตรา ๒๙ เกิดขึ้นแก่ตุลาการคนใดในเรื่องที่พิจารณาวินิจฉัย

(๑) ตุลาการนั้นเองจะแถลงต่อศาลแสดงเหตุที่ตนอาจถูกคัดค้าน แล้วขอถอนตัวออกจากการพิจารณาคดีนั้น

(๒) คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งยกข้อคัดค้านขึ้นอ้างโดยทำเป็นคำร้องคัดค้านยื่นต่อศาลก่อนมีคำวินิจฉัยหรือคำสั่งชี้ขาด”

ประเด็นการพิจารณา

นายอัครเดช คนชื่อ เลขานุการอนุกรรมการพิจารณาการศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. .... ชี้แจงว่า มีผู้เสนอความเห็นว่า ควรกำหนดให้มีบทรองรับการกระทำใดๆ ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งถูกคัดค้าน ว่าการดำเนินการของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่ได้ดำเนินการไปก่อนมีคำร้องคัดค้านนั้นย่อมสมบูรณ์ไม่เสียไป เว้นแต่ศาลจะกำหนดเป็นอย่างอื่น

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๓๐ โดยไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๑

“มาตรา ๓๑ ในการยื่นคำร้องคัดค้านตุลาการตามมาตรา ๓๐ (๒) ต้องระบุเหตุที่จะคัดค้านอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๒๘ หรือมาตรา ๒๙ พร้อมทั้งข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้อง การคัดค้านตุลาการที่พิจารณาวินิจฉัยในเรื่องใดมากกว่าหนึ่งคน ให้คู่กรณีจัดทำเป็นคำร้องแยกเป็นรายตุลาการ”

ประเด็นการพิจารณา

- ไม่มี -

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติเห็นชอบร่างมาตรา ๓๑ โดยไม่มีการแก้ไข

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันจันทร์ ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๕.๐๕ นาฬิกา

นางสาวอัจฉรา สวนสมุทร

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

นายสกันธ์ พรหมบุญตา

นิติกรชำนาญการ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมมาธิการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์

(๕) วิจารณ์การพิจารณาหรือการวินิจฉัยของศาล เว้นแต่เป็นการวิจารณ์โดยสุจริตด้วยวิธีการทางวิชาการ

มาตรา ๓๔/๒ ผู้ใดกระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ให้ศาลมีอำนาจสั่งลงโทษโดยวิธีหนึ่งวิธีใดดังต่อไปนี้

(๑) ตักเตือน โดยจะมีคำตำหนิเป็นลายลักษณ์อักษรด้วยหรือไม่ก็ได้

(๒) ไล่ออกจากบริเวณศาล

(๓) ลงโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การไล่ออกจากบริเวณศาลนั้นให้กระทำได้ชั่วระยะเวลาที่ศาลนั่งพิจารณาหรือภายในระยะเวลาใด ๆ ก็ได้ตามที่ศาลเห็นสมควร เมื่อจำเป็นจะเรียกให้ตำรวจช่วยจัดการก็ได้”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๓๔ ที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม และร่างมาตรา ๓๔/๑ ที่คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ ได้กำหนดขอบเขตของศาลในการใช้อำนาจสั่งลงโทษกรณีละเมิดอำนาจศาลไว้ครอบคลุมและชัดเจนแล้ว ดังนั้น ร่างมาตรา ๓๔ ร่างมาตรา ๓๔/๑ และร่างมาตรา ๓๔/๒ ที่คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญเสนอมานั้น ควรตัดออกทั้งหมด

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขร่างมาตรา ๓๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๔ ให้ประชาชนศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรักษาความสงบเรียบร้อยของการพิจารณาคดีในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลที่เข้ามาหรือจะเข้ามาในที่ทำการศาล หรือบริเวณที่ทำการศาล หรือเข้าฟังการไต่สวนของศาล หรือในกรณีมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนศาลอาจมีคำสั่งให้บุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลใดกระทำการหรืองดเว้นกระทำการ เพื่อให้การพิจารณาคดีดำเนินไปโดยสงบเรียบร้อย เทียบธรรม และรวดเร็ว รวมทั้งวางระเบียบเพิ่มเติมเพื่อการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

คำสั่งหรือระเบียบตามวรรคหนึ่งต้องไม่เป็นการตัดสิทธิการแสดงความคิดเห็นต่อคำพิพากษาที่กระทำโดยสุจริตและมีได้ใช้ถ้อยคำหยาบคายหรือมีลักษณะอาฆาตมาดร้าย

ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งศาลหรือระเบียบเขตวงบรรทัดหนึ่ง ให้ถือเป็นการละเมิดอำนาจศาล และให้ศาลมีอำนาจสั่งดังต่อไปนี้

(๑) ตักเตือน โดยจะมีคำตำหนิเป็นลายลักษณ์อักษรด้วยหรือไม่ก็ได้

(๒) ไล่ออกจากบริเวณศาล

(๓) ลงโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

คำสั่งสั่งลงโทษตามวรรคสอง ให้ศาลพิเคราะห์ขอส่งทรัพย์สินและทรัพย์สินที่เชื่อเป็นของพหุบุคคลหรือทรัพย์สินแห่งทรัพย์สิน”

๒. เพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๓๔/๑ ดังนี้

“มาตรา ๓๔/๑ ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งศาลหรือระเบียบตามมาตรา ๓๔ ให้ถือเป็นการละเมิดอำนาจศาล และให้ศาลมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ตักเตือน โดยจะมีคำตำหนิเป็นลายลักษณ์อักษรด้วยหรือไม่ก็ได้

(๒) ไล่ออกจากบริเวณศาล

(๓) ลงโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ การสั่งลงโทษตามวรรคสอง ให้ศาลพิจารณาอย่างระมัดระวังและเท่าที่จำเป็นตามพฤติการณ์แห่งกรณี

ในการดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งศาลตาม (๓) ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๓๕

“มาตรา ๓๕ การยื่นคำร้องตามมาตรา ๗ (๑๑) ให้กระทำได้เฉพาะกรณีไม่มีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการใช้สิทธิไว้โดยเฉพาะ รวมทั้งไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า การยื่นคำร้องตามร่างมาตรา ๗ (๑๑) เรื่องอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ ในการพิจารณาวินิจฉัยคดีผู้ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ร้องขอว่าการกระทำนั้น ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนั้น คณะกรรมการได้ส่งเรื่องดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการใช้สิทธิตามร่างมาตรา ๗ (๑๑)

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญยังมิได้พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการใช้สิทธิตามร่างมาตรา ๗ (๑๑) ข้างต้น โดยจะนำเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในวันพุธ ที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๐

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรรอการพิจารณาร่างมาตรา ๓๕ เพื่อให้คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ได้พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการใช้สิทธิตามร่างมาตรา ๗ (๑๑) นี้ให้แล้วเสร็จก่อน

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. .... กล่าวว่า กรณีเกิดเหตุฉุกเฉินวุ่นวายหรือมีการละเมิดอำนาจศาลรัฐธรรมนูญในบริเวณศาล ควรให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยของศาลรัฐธรรมนูญหรือบุคคลใดในการระงับยับยั้งเหตุดังกล่าว และให้ความคุ้มครองเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ระงับยับยั้งเหตุดังกล่าวดังกล่าวด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีเจ้าหน้าที่ที่เข้าไประงับยับยั้งเหตุฉุกเฉินวุ่นวายหรือการละเมิดอำนาจศาลรัฐธรรมนูญในบริเวณศาลตามคำสั่งของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ไม่ต้องรับผิดชอบอยู่แล้ว

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งกำหนดว่า กรณีมีเหตุฉุกเฉินวุ่นวายหรือการละเมิดอำนาจศาลในบริเวณศาล หากมีความจำเป็นอาจร้องขอให้เจ้าพนักงานตำรวจช่วยดำเนินการได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๓๕

มาตรา ๓๖

“มาตรา ๓๖ การเสนอคดีให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยให้ผู้ยื่นคำเนิการดังต่อไปนี้

(๑) การเสนอคดีตามมาตรา ๗ (๑) (๒) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) และ (๑๒) ให้จัดทำเป็นหนังสือ

(๒) การเสนอคดีตามมาตรา ๗ (๓) (๔) และ (๑๑) ให้จัดทำเป็นคำร้องตามแบบที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ

(๓) การเสนอคดีตามมาตรา ๗ (๑๓) ให้จัดทำเป็นคำร้องหรือหนังสือตามแบบที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ต้องพิจารณาให้รอบคอบว่าการเสนอคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญตามร่างมาตรา ๗ บุคคลใดมีอำนาจเสนอเรื่องได้ ทั้งนี้ หากเป็นกรณีหน่วยงานราชการเสนอเรื่อง โดยหลักต้องทำเป็นหนังสือ หากเป็นกรณีบุคคลเป็นผู้เสนอเรื่อง เช่น กรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาเข้าชื่อกันเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ โดยหลักต้องทำเป็นคำร้อง เป็นต้น

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า กรณีการเสนอเรื่องตามร่างมาตรา ๗ (๕) คดีเกี่ยวกับการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภานั้น แม้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจะมีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ แต่ผู้ที่มีอำนาจยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ คือ ประธานสภาที่ได้รับคำร้องดังกล่าว

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีคดีเกี่ยวกับการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาตามร่างมาตรา ๗ (๕) ให้ประธานสภาที่ได้รับคำร้องนั้นทำคำร้องเป็นหนังสือยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ

นายอัครเดช คนชื่อ เลขานุการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. .... ชี้แจงว่า กรณีสำนักงานศาลยุติธรรมส่งคำร้องของศาลภาษีอากรกลางให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย ได้กระทำในรูปแบบหนังสือราชการ

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้ประชุมร่วมกับศาลยุติธรรมและศาลปกครอง โดยมีการตกลงกันว่าการส่งเรื่องให้แต่ละศาลพิจารณาวินิจฉัยหรือมีคำพิพากษา ให้สำนักงานของศาลแต่ละแห่งเป็นผู้ดำเนินการ

ประธานกรรมการมอบหมายให้คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาให้ได้ข้อยุติว่าการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามร่างมาตรา ๗ ให้กระทำในรูปแบบใดบ้าง โดยพิจารณาจากรัฐธรรมนูญเป็นสำคัญ ดังนั้น ควรรอการพิจารณาร่างมาตรา ๓๖ ร่างมาตรา ๓๗ และร่างมาตรา ๓๘ ไว้ก่อน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๓๖

มาตรา ๓๗

“มาตรา ๓๗ หนังสือตามมาตรา ๓๖ (๑) อย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(๑) ระบุเรื่องอันเป็นเหตุให้ต้องใช้สิทธิ พร้อมทั้งข้อเท็จจริง หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้อง

(๒) ความเห็นของผู้ยื่นหนังสือหรือผู้เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี

(๓) ลงลายมือชื่อผู้ยื่นหนังสือ แต่ในกรณีที่เป็นการมอบอำนาจให้ผู้ยื่นลงนามในหนังสือ ต้องแนบคำสั่งมอบอำนาจให้ทำการดังกล่าวมาด้วย

(๔) รายการอื่นที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า โดยทั่วไปเมื่อมีการลงลายมือชื่อโดยระบุตำแหน่งของบุคคลผู้ยื่นหนังสือแล้ว ไม่จำเป็นต้องแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนประกอบด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๓๗

มาตรา ๓๘

“มาตรา ๓๘ คำร้องตามมาตรา ๓๖ (๒) ต้องใช้ถ้อยคำสุภาพ และอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อและที่อยู่ของผู้ร้อง

(๒) ระบุเรื่องอันเป็นเหตุให้ต้องใช้สิทธิ พร้อมทั้งข้อเท็จจริง หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้อง

(๓) คำขอของผู้ร้อง

(๔) ลงลายมือชื่อผู้ร้อง แต่ในกรณีที่เป็นการยื่นคำร้องแทนผู้อื่น ต้องแนบบใบมอบฉันทะให้ทำการดังกล่าวมาด้วย

(๕) รายการอื่นที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดจึงบัญญัติให้คำร้องตามมาตรา ๓๖ (๒) ต้องใช้ถ้อยคำสุภาพ เนื่องจากคำร้องดังกล่าวอาจยื่นโดยสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรอิสระ ซึ่งต้องใช้ถ้อยคำที่สุภาพอยู่แล้ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๓๘

มาตรา ๓๙

“มาตรา ๓๙ ผู้ยื่นคำร้องหรือหนังสือต้องส่งเอกสารและหลักฐานประกอบคำร้องหรือหนังสือ รวมทั้งพยานหรือระบัพยานที่จำเป็นแก่การวินิจฉัยด้วย

การยื่นคำร้องหรือหนังสือ เอกสารและหลักฐาน รวมทั้งพยานหรือการระบัพยานในแต่ละคดี และการถอนคำร้องหรือหนังสือ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า บทบัญญัติในร่างมาตรา ๓๙ วรรคสอง ความว่า “ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ” นำหลักการมาจากเรื่องใด

นายอภิวัฒน์ คงชาติรี อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการเห็นว่า

การดำเนินการตามร่างมาตรา ๓๙ เป็นเรื่องรายละเอียดในการพิจารณาวินิจฉัยคดีของศาลรัฐธรรมนูญ จึงกำหนดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญที่เสนอโดยสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญได้แก้ไขเพิ่มเติมและตัดบทบัญญัติบางประการออกไป ในประเด็นที่ตัดออกไปนั้นได้มีการนำไปบัญญัติเพิ่มเติมไว้ในส่วนใดหรือไม่ ทั้งนี้ วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญเป็นเรื่องที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีความเชี่ยวชาญมากที่สุด จึงควรยึดบทบัญญัติเดิมที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเสนอมาเป็นหลัก

นายอภิวัฒน์ คงชาติรี อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ประเด็นเรื่องการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ คณะอนุกรรมการตั้งข้อสังเกตว่าควรบัญญัติหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ หรือให้ออกเป็นข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญ จากการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ คณะอนุกรรมการพบว่าหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเสนอนั้น มีบัญญัติไว้เฉพาะบางกรณีเท่านั้นไม่ได้บัญญัติรองรับไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ทุกกรณี ดังนั้น หลักการในเรื่องหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ คณะอนุกรรมการจึงบัญญัติให้ออกเป็นข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญแทน รวมทั้งตัดบทบัญญัติที่เป็นรายละเอียดในทางปฏิบัติตามที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเสนอมาในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญออก

ประธานกรรมการกล่าวว่า ไม่เห็นด้วยกับประเด็นความเห็นของคณะอนุกรรมการที่กำหนดให้กระบวนการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้ออกเป็นข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ เนื่องจากคณะกรรมการยังไม่ไว้ในหลักคิดของศาลรัฐธรรมนูญในเรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการยื่นคำร้องและการปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรใหม่ที่ยังไม่มีความชัดเจนในวัฒนธรรมขององค์กร แนวคิดในการออกแบบวิธีปฏิบัติของศาลรัฐธรรมนูญที่ผ่านมาจึงมีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนแบบระบบเจ้าขุนมูลนาย ซึ่งอาจเกิดปัญหาแก่ประชาชนในการใช้สิทธิต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ ดังนั้น บทบัญญัติที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแม้จะเป็นบทบัญญัติที่เป็นรายละเอียด ขั้นตอน กระบวนการดำเนินงานก็ตาม เป็นการสะท้อนภาพการทำงานจริงของศาลรัฐธรรมนูญที่ควรบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า บทบัญญัติในร่างมาตรา ๗ ได้บัญญัติแยกลักษณะคดีที่จะอยู่ในเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลรัฐธรรมนูญไว้ทั้งสิ้นสามกรณี

ประธานกรรมการกล่าวว่า แม้บทบัญญัติในร่างมาตรา ๗ คณะกรรมการได้กำหนดลักษณะคดีที่จะยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญไว้ก็ตาม แต่ประเด็นที่คณะกรรมการต้องพิจารณาและตรวจสอบคือ ลักษณะคดีแต่ละประเภทที่บัญญัติในร่างมาตรา ๗ นั้น สอดคล้องกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ หรือไม่ เนื่องจากรัฐธรรมนูญ ได้วางหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการใช้สิทธิทางศาลรัฐธรรมนูญ ว่าองค์กรใดหรือบุคคลใดที่มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้บ้าง เช่น กรณีที่เป็นหน่วยงานของรัฐให้ทำเป็นหนังสือโดยไม่ต้องยื่นคำร้อง

ติดอากรแสตมป์ หรือส่งสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือกรณีที่เป็นบุคคลธรรมดาให้ทำเป็นคำร้อง เป็นต้น สำหรับการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญในแต่ละประเภท จำเป็นต้องกำหนดเงื่อนไขการยื่นคำร้องไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ด้วยเพื่อเป็นตัวกำกับการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญไว้ด้วย คณะกรรมการจึงต้องบัญญัติกำหนดเงื่อนไขไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ชัดเจน มิใช่กำหนดให้ออกเป็นข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ ดังนั้น บทบัญญัติในร่างมาตราต่างๆ ตามที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ คณะอนุกรรมการควรพิจารณาว่าหลักการในเรื่องหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเสนอมานั้น มีความเหมาะสมหรือไม่ มิใช่ตัดออกทั้งหมดแล้วให้ออกเป็นข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อเปรียบเทียบกับกระบวนการวิธีพิจารณาของศาลยุติธรรมที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ข้อยกเว้นบางเรื่องซึ่งเป็นรายละเอียดในทางปฏิบัติ และไม่เกี่ยวข้องกับกระบวนการวิธีพิจารณาจึงไม่จำเป็นต้องบัญญัติไว้ในกฎหมายแต่สามารถออกระเบียบคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมเพื่อรองรับในทางปฏิบัติได้ เช่น แบบคำฟ้อง แบบคำร้อง เป็นต้น ดังนั้น หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญจึงจำเป็นต้องมีบทบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ แต่หากมีความจำเป็นอาจออกเป็นข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญก็ได้แต่ต้องไม่มีลักษณะที่เกี่ยวกับกระบวนการวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขาธิการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า หากที่ประชุมเห็นควรคงหลักการในเรื่องหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ คณะอนุกรรมการจะได้ดำเนินการทบทวนแล้วนำเสนอที่ประชุมพิจารณาอีกครั้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า บทบัญญัติในร่างมาตรา ๗ ที่บัญญัติแยกลักษณะคดีแต่ละประเภทไว้แล้วก็ตาม คณะกรรมการควรสอบถามความเห็นของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญว่ากระบวนการดำเนินการตามลักษณะคดีแต่ละเรื่อง สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีความประสงค์ให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกำหนดเงื่อนไขการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญอย่างไร เนื่องจากลักษณะคดีบางประเภทสามารถกำหนดเงื่อนไขการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ แต่คดีบางประเภทไม่สามารถกำหนดเงื่อนไขการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ เช่น กรณีปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และองค์กรอิสระ ควรกำหนดให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้เฉพาะปัญหาภายในองค์กรของตน หรือสามารถยื่นได้ทุกกรณี หากเห็นว่าปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาในทางปฏิบัติที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรอื่นแม้ปัญหานั้นจะเกิดขึ้นกับรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรอิสระอื่นก็ตาม เช่น คณะรัฐมนตรีเห็นว่ารัฐสภาดำเนินการเรื่องหนึ่งไม่ถูกต้อง แต่ปรากฏว่าการกระทำนั้นไม่เกี่ยวข้องกับคณะรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีมีอำนาจเสนอเรื่องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าการกระทำของรัฐสภานั้นชอบด้วยรัฐธรรมนูญได้หรือไม่ หรือควรกำหนดให้เฉพาะรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำนั้นเท่านั้นที่มีสิทธิยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย ไม่ว่าปัญหาจะเกิดขึ้นกับรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรอิสระใดก็ตาม องค์กรเหล่านั้นสามารถยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ทุกกรณี เช่น กรณีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเห็นว่าคณะรัฐมนตรีกระทำการไม่ถูกต้องจึงส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าคณะรัฐมนตรีกระทำการถูกต้องหรือไม่ หรือกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินไม่มีอำนาจตรวจสอบในบางเรื่องจึงส่งเรื่องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจในการตรวจสอบในเรื่องนั้นหรือไม่ เป็นต้น ดังนั้น กระบวนการ

ในทางปฏิบัติดังกล่าว คณะกรรมการต้องรอความเห็นของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญก่อนว่าจะมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญในคดีแต่ละประเภทที่บัญญัติในร่างมาตรา ๗ อย่างไร ทั้งนี้ ขอให้คณะกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการปรับปรุงบทบัญญัติในส่วนนี้ใหม่ทั้งหมดแล้วนำเสนอที่ประชุมอีกครั้ง

ต่อจากนั้น ที่ประชุมพิจารณาร่างบทบัญญัติในหมวด ๕ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ในร่างมาตรา ๗๗

มาตรา ๗๗

“มาตรา ๗๗ ให้มีสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีฐานะเป็นนิติบุคคลและอยู่ภายใต้การบังคับบัญชา กำกับดูแล และรับผิดชอบของศาล

กิจการของสำนักงานไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน แต่พนักงานและลูกจ้างของสำนักงานต้องได้รับประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน”

ประเด็นพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีฐานะเป็นส่วนราชการหรือไม่

นายอภิวัฒน์ คงชาติรี อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีฐานะเป็นส่วนราชการ

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ให้มีสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเป็นส่วนราชการมีฐานะเป็นนิติบุคคล ~~๕๗~~ อยู่ภายใต้การบังคับบัญชา กำกับดูแล และรับผิดชอบของศาล” และสอบถามว่า เหตุใดจึงต้องบัญญัติหลักการในวรรคสอง ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ใช้กับหน่วยธุรการขององค์กรอิสระที่ไม่มีฐานะเป็นส่วนราชการ

นายอภิวัฒน์ คงชาติรี อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ในชั้นการยกร่าง คณะอนุกรรมการนำหลักการมาจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่มีฐานะเป็นส่วนราชการ จึงจำเป็นต้องมีบทบัญญัติในวรรคสองเพื่อรองรับสิทธิประโยชน์ของพนักงานและลูกจ้าง ส่วนสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระอื่นที่มีฐานะเป็นส่วนราชการ จึงไม่จำเป็นต้องมีบทบัญญัติวรรคสอง ดังนั้น เสนอตัดความในวรรคสองของร่างมาตรานี้ออกทั้งวรรค

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ตั้งข้อสังเกตว่า รูปแบบการบัญญัติร่างมาตรา ๗๗ มีรูปแบบเดียวกับที่บัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า คณะอนุกรรมการควรนำแนวทางที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณายกร่างบทบัญญัติในหมวดว่าด้วยสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่บัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมาเป็นแนวทางในการยกร่างบทบัญญัติในหมวดว่าด้วยสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในการยกร่างบทบัญญัติหมวดว่าด้วยสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ คณะอนุกรรมการควรนำพระราชบัญญัติสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาเป็นต้นร่างแล้วพิจารณา ปรับบทบัญญัติในส่วนที่กำหนดให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีความเป็นอิสระแยกออกจากศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญอยู่ภายใต้การกำกับดูแลและเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติหน้าที่รองรับ ภารกิจของศาลรัฐธรรมนูญ มิใช่ให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรอีกองค์กรหนึ่งแยกเป็นอิสระจาก ศาลรัฐธรรมนูญ เนื่องจากสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจะมีอยู่ต่อไปหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่ารัฐธรรมนูญกำหนดให้มี ศาลรัฐธรรมนูญหรือไม่ หากรัฐธรรมนูญมิได้กำหนดให้มีศาลรัฐธรรมนูญ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญก็ต้อง ถูกยุบเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม การยกร่างบทบัญญัติในหมวดว่าด้วยสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจำเป็นต้อง บัญญัติหลักการให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรที่มีอำนาจกำกับดูแลสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญอีกฐานะหนึ่ง โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการซึ่งมีประธานศาลรัฐธรรมนูญ เป็นประธาน และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เป็นกรรมการ ลักษณะเดียวกับคณะกรรมการข้าราชการตุลาการ (ก.ต.)

จากนั้น ประธานกรรมการสอบถามเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การตรวจเงินแผ่นดิน ว่าคณะกรรมการได้พิจารณาไปแล้วหรือไม่ และปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนใด

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. .... รายงานความคืบหน้าการ พิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินว่า คณะอนุกรรมการได้พิจารณาศึกษาหลักการที่บัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การตรวจเงินแผ่นดินครบทุกมาตราแล้วแต่อยู่ระหว่างการตรวจสอบความถูกต้องของรายงานสรุปผล การศึกษาที่จะนำเสนอต่อคณะกรรมการ โดยรายงานสรุปผลการศึกษาแบ่งรายงานออกเป็นสามส่วนได้แก่ ส่วนที่หนึ่งบทสรุปโดยนำเสนอประเด็นสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงิน แผ่นดิน ส่วนที่สองประเด็นความเห็นต่อหลักการที่บัญญัติในแต่ละร่างมาตรา และส่วนที่สามตารางสรุป ประเด็นความเห็นที่มีผู้เสนอแนะและความคิดเห็นของคณะอนุกรรมการ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง สอบถามว่า นายปิยพันธุ์ นิมมานเหมินท์ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับหลักการที่บัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน คณะอนุกรรมการได้นำประเด็นความเห็นดังกล่าวมาประกอบ การพิจารณาด้วยหรือไม่

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. .... ชี้แจงว่า ประเด็นความเห็น ที่นายปิยพันธุ์ นิมมานเหมินท์ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เสนอความเห็นนั้น คณะอนุกรรมการได้นำมา ประกอบการพิจารณาด้วย ทั้งนี้ ประเด็นความเห็นที่นายปิยพันธุ์ นิมมานเหมินท์ กรรมการตรวจเงิน แผ่นดิน เสนอความเห็นนั้น เป็นการเสนอความเห็นส่วนตัว เช่น ควรเปลี่ยนชื่อสำนักงานการตรวจเงิน แผ่นดินหรือไม่ เป็นต้น ซึ่งประเด็นชื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน คณะอนุกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่ใช่สาระสำคัญ แต่สาระที่ควรพิจารณาคือองค์กรตรวจเงินแผ่นดินต้องเป็นหนึ่งเดียว มีการทำงานที่ ประสานงานกันไม่ใช่ต่างฝ่ายต่างดำเนินงานในภารกิจของตน

ประธานกรรมการสอบถามว่า คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การตรวจเงินแผ่นดินได้ดำเนินการยกร่างมาตราพื้นฐานแล้วหรือไม่

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า คณะกรรมการได้มีการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินทั้งฉบับครั้งหนึ่งแล้ว เพื่อให้ คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินนำประเด็นของสังเกต ของที่ประชุมไปปรับร่างมาตราต่างๆ เพื่อนำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณาอีกครั้ง

ประธานกรรมการสอบถามว่า การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ตรวจเงินแผ่นดิน คณะกรรมการใช้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เสนอโดยคณะกรรมการ ตรวจเงินแผ่นดินหรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินเป็นร่างหลักในการพิจารณา

นายอิติพันธ์ เชื้อบุญชัย กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. .... ชี้แจงว่า ในการพิจารณาของ คณะกรรมการใช้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินฉบับที่คณะกรรมการ ตรวจเงินแผ่นดินเสนอเป็นหลัก ประกอบกับได้รับทราบข้อมูลจากนายปิยพันธ์ นิมมานเหมินท์ กรรมการ ตรวจเงินแผ่นดิน ว่าในชั้นการยกร่างเพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการยกร่าง แบ่งออกเป็นสามส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งบทบัญญัติในส่วนคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ยกร่างโดยนายปิยพันธ์ นิมมานเหมินท์ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ส่วนที่สองบทบัญญัติในส่วนวินัยการเงินการคลัง ยกร่างโดย ศาสตราจารย์พิเศษชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และส่วนที่สามบทบัญญัติ ในส่วนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ยกร่างโดยนายพิศิษฐ์ สีลาวชิโรภาส ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

ประธานกรรมการสอบถามว่า ผู้ยกร่างทั้งสามส่วนต่างยอมรับซึ่งกันและกันหรือไม่ว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เสนอในนามขององค์กร มีข้อเสนอเป็นการส่วนตัว

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า ในการพิจารณาเบื้องต้น คณะกรรมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินฉบับที่ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเสนอเป็นหลัก โดยพิจารณาควบคู่กับฉบับที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เสนอ ว่ามีบทบัญญัติที่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินได้ปรับปรุงร่างบทบัญญัติตามประเด็นตามที่ประชุมได้ตั้งข้อสังเกต เสร็จแล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการควรพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ตรวจเงินแผ่นดินให้แล้วเสร็จภายในเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๐ ส่วนเวลาที่เหลือจะได้พิจารณาร่าง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

นางจรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. .... กล่าวว่า คณะกรรมการควรพิจารณาทบทวนร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติทั้งฉบับอีกครั้งหนึ่งก่อนเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เนื่องจากคณะกรรมการได้มี ข้อสังเกตเพื่อให้คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการปรับปรุงแก้ไข บทบัญญัติ ดังนั้น คณะกรรมการควรพิจารณาทบทวนอีกครั้งหนึ่ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญประสานงาน คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่คณะอนุกรรมการได้ปรับปรุงตามข้อสังเกตของที่ประชุมนำเสนอ ที่ประชุมเพื่อพิจารณาทบทวนอีกครั้งก่อนเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จากนั้นจึงพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินเป็นลำดับต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันอังคาร ที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและ กล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๕.๕๐ นาฬิกา

นายสกันธ์ พรหมบุญตา

นิติกรชำนาญการ

นายณฤพนธ์ ฐลีจันทร์

นิติกรปฏิบัติการ

นายรัฐภูมิ คำศรี

นิติกรชำนาญการพิเศษ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการธิการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์